Цэна асобнага нумэру 5 кап.

НАША НІВА

Выходзіць што тыдзень.

Адрэс рэдакціі і адміністраціі: Вільня, Завальная вуліца, д. № 7.

Цэна з перэсылкай і дастаўкай на 1 г. — 2 р. 50 к., на 6 мес. — 1 р. 25 к. на 3 м. — 65 к., на 1 мес. — 25 к. За граніцай: на 1 г. — 4 р., на 6 мес. — 2 р. 3 мес. — 1 р. Перамена адрэсу — 20 коп.

Абвесткі прыймаюцца на апошняй страніцы па 20 кап. за лінейку малымі літарамі. Рукапісы і карэспандэнціі, прысланые у рэдакцію, павінны быць чытэльна напісаны с праўдзівай фаміліей і адрэсам таго, хто яе прысылае. Можна такжэ надпісаць прозвішчэ разам з фаміліей, хто не захочэ, каб была надрукавана праўдзівая фамілія. Адрэс і фамілія толькі для ведама рэдакціі. Рукапісы аўторам не вертаюцпа назад.

Год VIII. 15 лютаго 1913 г. №. 7.

Не шмат часу і працы трэба на тое, каб кожны з нашых чытачоў сярод сваіх знаёмых і сваякоў, зьеднаў нам аднаго падпішчыка. Крыху добрай волі і пачуцьцё ідэйнай солідарнасці з намі могуць зрабіць тое, што ў кароткім часе у двая павялічыцца чысло нашых надпішчыкоў-чытачоў, у двая пашырыцца наша ідэйная справа. Апрача гэтага просім прысылаць адрэсы людзей, каторые маглі-б выпісаць „Н. Н.“, маючы іх адрэсы мы пашлем ім пробные нумэры.

Апекуны і дарослае дзіця.

Наш край калісь меў сваю «гасударственнасць», пасьля прылучыўся да Польшчы, а як польская дзержава страціла сваю незалежнасць, дык, Беларусь падпала ізноў пад новые варункі жыцьця ў расейскай «гасударственнасці». А просты беларускі народ, седзючы у сваіх курных хатах, жыў і далей сваім прадзедаўскім звычаем і калупаў той самы дзедаўскі загон. Што ён думаець аб долі свайго народу, яго не пыталіся, і куды яго „забіралі“— гэта яго мала цікавіла: яму аставалася тая самая саха, цяжкая праца і хлеб з мякінай.

Цяпер над галовамі беларусоў змагаюцца дзьве «дзержаўные» нації і культуры: польская, што мела даўней палітычную ўласць, і расейская, што цяпер пануе; гэта вайна дзьвюх розных культур—тут ідзець аб душы беларусоў.

Палякі і расейцы, каторые жывуць у Беларусі, дзеляцца на палітычные партіі. Адны партіі стаяць за роўные правы ўсім націям нашаго краю: нiхай кожны народ развіваець сваю національную культуру для сябе, ненакідываючы яе другім, іншые ізноў хочуць, каб варункі так змяніліся, што палякі сталі-бы глаўнай державнай націей на нашай зямлі ды ізноў панавалі-бы над беларусамі.

Так змагаюцца паміж сабой старамодные абрусіцелі і польскіе націоналісты, каторые вякі чэкалі на палітычную ўласць, прыпамінаючы сваю мінуўшчыну. Пакуль беларусы маўчалі, гэта была саўсім простая справа; але цяпер у беларусоў прабудзілася сьведамасць, што яны — цэлая асобная нація.

Наш народ—гэта прабудзіўшаеся дзіцё; якое неўзнак падрасло і хочэ ісьці свaей вольнай дарогай, а не „у прымакі“ да аднаго ці да другога. Тут і зачынаецца гісторыя! „Бацькі“, сваручыся паміж сабой, пры гэтым новым палажэньні спачатку пачалі лавіць рукамі паветрэ, а потым давай казаць дзіцяці: дык, значыць, ты мяне ня любіш, а любіш яго, майго ворага?!.. Пойдзе дзіця да аднаго, другі пачынаець лаяць; пойдзе да другога—першы злуець. І ніяк бацькі ня могуць зразумець, што проста беларускае дзіця ўжо стало на свае ногі, ні маючы ніякай ненавісьці ні да аднаго ні да другога, яно проста хочэ жыць свaей галавой.

Есць ешчэ жменька людзей, каторые лічуць, што можна сталога чэлавека ізноў перэрабіць на дзіцё. Астатнімі часамі «Вілен. Вѣстн.», «Gazeta Codzienna», адзін перад другім лаюць «Нашу Ніву», прэдстаўніцу прабудзіўшагося беларускаго народа. Чаго толькі не выліваюць яны на беларусоў з сваіх старамодных гаршчкоў! Натуральные жаданьня беларусоў: свaей мовы у цэркві, касьцелі і школе і т. д. яны тлумачаць тым. што беларусы ненавідзяць то расейцоў, то ізноў палякоў ды іх ашуківаюць і пад іх падкапываюцца, каб зжыць са сьвету. На ўсе іх «многамудрые» выдумкі, найлепей заткнуць вушы пальцамі, каб не дакучалі. Ніяк нельга некаторым людзям перэрабіць мазгі так, каб яны зразумелі, што ў нашым краю с пяцьцю націямі іначэй ня можна будзе жыць, як прызнаючы ўсім роўные правы і не накідываючы гвалтам другому свaей націі, — што трэба правясьці раз назаўся гды правільные граніцы між правамі і павіннасьцямі народоў.

Мы, беларусы, лічым, што кожную націю трэба шанаваць і браць ад яе ўсё, што яна маець добраго; толькі „капцы“дзе-не-дзе прыдзецца трохі перэставіць, і на гэта ёсць законные народные правы. Лепшые людзі кожнай націі гэта разумеюць і на гэта пойдуць. Цяпер век, калі народы будзяцца да новаго жыцьця і падаюць свой голас,—пара цяпер пераходная, і людзі думаюць што блізка той час, калі ўвесь сьвет пераменіцца. Але цяжка зрабіць перамены, каб усім дагадзіць.

„Наша Ніва“ ніколі не перэкідалася з аднэй праграмы да другой; жаданьня національные растуць разам з жыцьцём. „Нашу Ніву“ вядуць ад пачатку тые самые людзі, а на ўсякае чыханьне „Gazety Codziennej“ не наздароўкаешся. Кожнаму новаму чэлавеку у пераменчывай рэдакціі „Gaz. Codz.“ ня можэм забараніць скакаць так, як ён навучыўся ў варшаўскіх кавярнях. Ніхай скачуць: „Наша Ніва“ іх пэрэсядзіць, бо карэні нашы ўрасьлі глыбока ў нашу Беларускую зямлю.

А. У.

Вайна.

За апошні тыдзень сьнежные завеі і марозы на Балканах задзержалі рух войска, каторае ідзе проці туркоў. Гэтак толькі ўчора прыйшлі весткі што боўгары, каторые перш адступіліся ад Чаталджы, ізноў насунуліся ўпярод, наступаючы ад Чорлу. А поруч з гэтым с суботы пачаліся ізноў бітвы на полуострaві Галліполі: полустроў гэты — едыная зашчыта ўходу ў Дарданеллы, праз каторые пераплыўшы можна пад'ехаць ажно пад Константынопаль, і калі-б туркоў тутака зваевалі, дык іх сталічнае место можэ папасьці ў рукі ворагоў.

Пад Скутарі, пасьля таго, як у часі штурму лягло пад сьценамі гораду каля 5000 забітых і раненых чорнагорцоў і сэрбоў, заціхлі зусім. Дый, праўду кажучы, німа ніякай надзеі, каб чорнагорцам удалося захапіць гэты горад: ён ляжыць у Албаніі, каторая зрабілася незалежным гасударствам, і албанцы дамагаюцца каб Эўропэйскіе дзержавы не далі іх пакрыўдзіць.

Цяпер усё залежыць ад таго, ці Расея і Аўстрыя зробяць між сабой згоду і супакояць усе сваркі на Балканах—асабліва між Румыньней і Боўгарыей, ці не. Бо цяпер ад сваркі боўгар з румынамі лёгка можэ узняцца вайна па ўсей Эўропе: за боўгароў стаіць Расея поруч з Англіей і Француземі, а Румыноў паддзержывае Аўстрыя разам з немцамі і італьянцамі.

Аўстрыя дык ужо зусім прыгатавалася да вайны. Яна аддала дагэтуль блізка мільярд крон (каля 400 мільёноў руб.) на мобілізацію войска, каторае ужо колькі месяцоў чакае толькі прыказу ісьці на вайну. Ці доўга аўстрыйская казна здолее дзержаць гэтулькі народу пад аружжэм і карміць іх, — німа ведама. Ужо цяпер шмат дзе у Аўстры пачынаецца голад. З гэтаго відаць, што або яна павінна уступіць жаданьням Расеі і пакінуць паддзержываць албанцоў ды румыноў, або будзе вялікая завіруха у Эўропі. І гэта ўжо ад нас нідалёка...

Мінскае земскае сабраньне.

Завадзілася земская рэформа у мінскай і у другіх беларускіх губ. с палітычнай мэтай: каб уся земская справа перайшла у рукі дробнай жменькі „ісцінна рускіх“ паноў, каб яны трымалі у сваіх руках земскую гаспадарку. Національная з імені, земская рэформа сталася вузка становай (класовай). Бо калі б ня з імені, а папраўдзі была гэта рэформа національнай, то яна—мела б перш за ўсё на увазі національные і духоўные інтэрэсы і патрэбы мейсцовай беларускай люднасьці, яна развязала б ей рукі і язык прыцягнуўшы да земскіх спраў як найшырэйшые кругі народных масс, паклаўшы у аснову ак найшырэйшую дэмократызацію. Пайсцы гэтым шляхам цяперэшніе «земцы» не маглі і паўстало цэнзавое земства, якое мы цяпер бачым. Толькі у гэткім земстві і можлівай сталася барацьба, па над галавой. Беларусоў між „рускімі“ ды «палякамі». Палякоў, як ведаем, аграничылі у правах, пасадзіўшы іх у клетку спэціальнай куры, а беларусоў, як націю, выкінулі саўсім з земскіх спраў. Выбарные правы с паміж селян-беларусоў надалі якраз найбольш невыразнаму з грамадзянскаго боку элемэнту, каторы найлягчэй ловіцца на пышные фразы аб фальшывым патрыотызме.

Заседаньне мінскаго губэрнскаго сабраньня, як і трэба было чэкаць, ад сабраньня, дзе перэважываюць „зубры“ і разначынцы, адзначываецца барацьбой з асьветай.

Гэтак аткінуты без ніякіх спрэчак, старэньня гор. Несьвіжа аб субсыдіі на аткрыцьце гімназіі;—старэньне дырэктара народных школ аб надмозе на устройства курсоў для вучыцелёў і вучыцелек; апрача таго аткінута старэньне бюро пастаяннай камісіі аб устройстві курсоў для вучыцелёў. Аткрыцьце у мінску вышэйшаго жаноцкаго народнаго вучылішча прызналі лішне раным; гэтак сама фэльчэрскіе курсы. Пастаноўлена не прыймаць учасьця у кіеўскім зьездзе, на каторым будуць разбіраць пытаньне аб змаганьні с пошэсьцямі (мауляў—дарага!) пастаноўлена не прыймаць учасця у зьезьдзі па збыту вырoбоў хатняго рэмесла, бо бытцым німа чаго добраго з нашай старонкі паказаць людзям, апрача івенецкіх гаршчоў і пінскіх абадоў; пастаноўлена адмовіцца ад учасьця у выстаўцы ўсіх земств у 1914 гаду, бо бытцым німа чаго выстаўляць.

Неяк такі, хоць і з вялікім трудом прайшло пытаньне аб выплаце земскай страхоўкі, за страты ад перуна (падтрымалі гласные-селяне). Апрацаваньне абавязковых пастаноў аб проціпажарнай абароне, перэдадзена на разгляд паветовых земств; увесь дарожны капітал 750,988 р. пастаноўлена раздзяліць па роўну усім паветам.

Узноў пастаноўлена плаціць 5 тысяч рублёў віленскаму распарадзіцельнаму камітэту за Радашкоўскае шоссэ, аб каторым адзін з гласных казаў, што яго можна парасонікам усё раскідаць.

Пастаноўлена рабіць старэньне перэд правіцельствам, каб Гас. Банк панізіў працэнт за пазычкі земскім кассам дробнаго паверу (крэдыту), каторых у Мінскай губэрні... німа віводнай!!!

Пазволена пазычка новагрудзкаму земству 35 тысяч рублёў на будоўлю „Раманаўскай“ бальніцы і Слуцкаму — 65 тысяч на бальніцу у Клецку.

Пастаноўлена зла́жыць камісію дзеля апрацаваньня пытаньня аб аткрыцьці у Мінску у памяць 300 летняй гадаўшчыны Дома Раманавых, вышэйшай сельска-гаспадарскай школы.

Асыгнавалі: Таварыству „Міласэрдзе“ на прытулак падкідышоў 15,472 р., Таварыству „Яслі“—300 р., дабрачыннаму Таварыству 1,000 руб., губэрнскай бальніцы 14,924 р., на вілейскую бальніцу памешаных на розуме—27,000 руб., магілеўскай фэльчэрскай школе 12,763 р., жыдоўскай бальніцы 5,965 руб.

Маюць аткрыццa дзьве жаноцкіе вучыцельскіе сэмінарыі—у Бабруйску у памяць 19 лютаго 1961 году, і ў Барысаве казённую с падмогай ад замства і горада.

Гласные-селяне падалі праект' каб аткрыць фэльчэрскую школу імені Сусаніна.

Мікола Камароўскі.

Ашуканцы.

Новамодные лекарствы.

Кожнае ашуканства рэч брыдкая, але двойчы брыдкім яно бывае, калі ашуківаюць чэлавека прыкінуўшыся яго прыяцелем, угаварываючы яму, што „бароняць яго інтэрэсоў, бароняць яго спраў“. Гэтак многа якіе газэты друкуюць абвесткі аб разных новых лекарствах, способах і прыборах, што бытцым скора вылечываюць найцяжэйшые хваробы! На вачах у ўсіх нахабна і безцэрамонна яны за рубель пазваляюць ашуківаць хворых людзей. Палеваньне на цёмнага і хворага чытача вядзецца упорна і плянова, пішуць у абвестках бытцым лекарствы гэтые зацьверджэны мэдыцынскім упраўленьнем. А праз мэдыцынскае упраўленьне, як пішэ доктар Бэртэнсон лекарствы гэтые праводзяцца, як бязвінные паласканьня да зубоў, а пасьля ужо паставіўшы «пазволенае мэдыцынскім упраўленьнем» апісываюць гэтые паласканьня, як цудоўные лекарствы на розные цяжкіе хваробы. Чысло друкаваных абвестак і тые вялікіе грошы, што выплачываюць ашуканцы рэдакціям, таргуючым даверьем свайго чытача, паказываюць як многа людзей ловяцца на хітра закінутую прыманку.

А прыманка панадная бывае: каб лягчэй аблутаць хворага, даверчывага чэлавека друкуецца, што лекарства вышла з „лабораторый“ завычай нікому не вядомых, (як напрыклад: лабораторія „кольтоко“,

«Нью Іоркскій інстытут» і інш.) да лекарствоў прышпіляюць імёны дактароў і прафэсароў, каторых ніколі не было на сьвеці (як: францускі доктар факультэта (!) прафэсар Маркові, Бібэр, Вагнэр і інш.). Пішуць, што лекарства пусьцілі у продаж пасьля доўгіх проб у клініках і бальніцах. Далей ідуць у абвестках адозвы «князёў, дактароў, фэльчароў, атаманоў і артыстоў, усё здуманые падзякі вылечэных, каторых ніколі не было, і нават партрэты асоб каторые бытцым вылечыліся.

З гэтым ашуканствам павінны усе справядлівые людзі змагацца і такіе газэты, каторые пайшлі на гэткіе заработкі не павінен ніхто чытаць. Бо ня гожэ гаварыць с тым, хто прадае за рубель даверье, кішэнь і нават здароўе свайго бліжняго. Нельга таму верыць, хто увайшоўшы у суполку з ашуканцамі перэпрадае даверье сваіх чытачоў ашуканцам. Гэта ня толькі брыдкая, але брудная рэч, а ешчэ брудней яна, калі у гэткую суполку, за рубель, уходзяць людзі прыкрываючыеся імянем Хрыста, як гэта, не прытыкаючы, робяць некаторые і віленскіе газэты,

Кожын не прадажны чэлавек павінен змагацца з гэтым ашуканствам і бараніць ад ашуканства іншых.

К. Барсук.

С кутка жаданьняу.

С цэлым народам гутарку весьці,
Сэрца мільёнаў падслухаць біцьця—
Гэткай шукаю цэлы век чэсьці.
Гэта адно мне падпорай жыцьця.
Песьню стварыці ясну, як неба,
У кожнай з ёй хаці быць мімілым гасьцём—
Гэтакіх толькі скарбаў мне трэба,
Гэткім я толькі жыву пачуцьцём.
Што не загубяць крыўды жывую
Душу народа, што ўстане са сну—
Гэткай надзеяй толькі жыву я,
Гэткую толькі чэкаю вясну.
К яснаму сонцу с цьмы з з беспрасьвецьця,
К славе а безслаўя ўсім нашым людзям—
Гэткай шукаю сьцежкі на сьвеці,
Гэткаму богу і душу аддам.
За лепшу долю роднаго краю,
За сваіх брацьцёў ў сьвятой барацьбе—
Гэтакай толькі сьмерці жадаю,
Памяткі гэткай чэкаю сабе.

Янка Купала.

* * *

Нічога на небі... І зоркі ні воднай;
І цемень такая куды не зірні...
Калі-ж гэта будзе, што ночкай пагоднай
Засьвецяць на небі агні?
Нічога у сэрцы—пакоі пустые...
І цемень у думках, і пусткі ў душы...
Калі-ж вы прыдзеце пачуцьця сьвятые.
О Божэ Вялікі! Спяшы.

Алесь Гарун.

З Беларусі і Літвы.

Вільня.

Школа штукарства.

На гэтым тыдні адбылося у Вільні аткрыцьце школы штукарства (іскусства), саргенізаванай штукмайстрам І. Рыбаковым. Школа мае 4 клясы у каторых апрача рысаваньня і маляваньня будуць вучыць чарчэньня, пэрспэктывы, анатоміі і гісторыі штукарства. Школа абстаўлена вельмі добра паводле навейшых вымогоў навукі. Пры школі аткрываюцца нядзельные клясы для дзяцей і работнікоў.

Гарадзкая пазычка.

Галава гор. Вільні ягомасць Вэнцлаўскі вярнуся з Лондану куды ездзіў пазычаць грошы на гарадзкіе патрэбы. Горад пазычыў больш 4 мільёнаў рублёў. Грошы гэтые пойдуць на устройства у горадзі водаправодоў і електрычнаго трамвая.

Лекарня для сухотнікоу.

На вcase выручэные грошы ад прадажы краскі белаго румянку. „Віленскі аддзел Лігі змаганьня с сухотамі“ пастанавіў пабудаваць лекарню, гарадзкая управа дала пад гэты будынак 2 дзесяціны зямлі у сасновым лесі у Вялікіх Леонішках, 4 вярсты ад Вільні, дзе і будзе пабудавана лекарня.

Вясенные думкі.

Нідалёка ужо і весна. У кождага селяніна яўляюцца думкі аб пасевах, аб гарачай вясеннай рабоці, а у нашых селян (**Вязынскай валасьці**, Вілейскаго пав.), снуюцца побоч з гэтым і маркотные думы. У восень адміністрація загадала паправіць дарогу ад паветоваго гораду Вілейкі да мястэчка Ільі (30 вёрст), ды ні абы як, а навазіць пяску і наверх жарствы (гравія), каторай у нас і німа. На сходзе усе атказаліся, алі дарогу разбілі на участкі з загадам паправіць вясной. На гэткую папраўку трэба мейсцамі патраціць 2 тыдні і больш с канём. А прапусьці вясной гэтулькі часу, дык німа ведама што збярэш у восень. Есць ешчэ адна прычына. аб каторай ня грэх успомніць. Прычына гэта вось якая: праз усе 30 вёрст дарогі можэ толькі 5 вёрст селянскіх палёў, а то земля дворная, паноў Гіцэвіча і Тупайлы; і яны палец аб палец ня стукнуць пры папраўцы, а тым часам ездзяць на поле і ў хвальваркі, а як перэвязе каторы з іх паравік малацілкі у 2 тысячы пудоў, дык і успаміну ня будзе ад папраўкі. Каб у нас было земство і ўсестановая волацсь, дык не было б гэткай несправядлівасьці, што волацсь маючы 10,000 дзесяцін зямлі нясе усе павіннасьці, а п. Гіцэвіч маючы 11,000 дзесяцін саўсім не знае іх. Йшчэ раз скажу, што небезпрыменна трэба, каб у нас была заведзена ўсестановая воласць, гэта значыць такая воласць, да каторай належалі-б усе, хто жыве у граніцах воласьці і ўсе адбывалі усе валасные павіннасьці. Не паслаўшы дэпутатоў такіх у Думу каторые-б баранілі нашых спраў німа каму падняць гэтаго, а добра было-б гэтае пытаньне падняць і у Думе, каб было праз каго.

Мікола Мокры.

Мінск.

Прыезд члена Гас. Думы.

С прычыны рэпрэсій (уціску) на Рубіжэвічэскаго ксендза Маліпэўскаго (за збіраньне с парахвіян штрафных грошы быў пацягнут адміністраціўным парадкам да атказу, а цяпер звольнены), і над панам з двара Новасады, ягомасьцем Шалевічам, за устройства бытцым проціправіцельственнай вечарынкі, Шалевіча адміністраціўным парадкам прыгаварылі на 3 мес. у астрог. С прычыны гэтых здарэньнёў прыежджаў у Мінск, каб разследаваць усё гэта член Гас. Думы ад Віленскай губ. Свенціцкі.

„Чыстка“.

Мінская паліція распушчэная пры Эрделі, неўпадабала губэрнатара Гірса і цяпер кажэ што як паехаў губэрнатар у Пецярбург, то ужо больш на губэрнатарства у Мінск ня вернецца. Напрасна! Як чуваць, ён прыедзе і будзе рабіць «чыстку», у першы чарод, сярод губэрнатарскай канцэлярыі.

Чуваць, што на места мінскаго паліцмэйстэра Сокалова, маюць выпісаць са Звенігародкі, Кіеўск. губ., чэлавека, паводле слоў губэрнатара, «граматнаго».

Архірэйская рэвізія.

Выезд епіскопа Мітрофана у Бабруйскі павет для рэвізіі цэрквей, як і трэба было чэкаць, не прайшоў спакойна. У Бабруйскім саборы ўладыка не дапусьціў... да прэднашэньня крыжа протоерэя Добрыніна і свяшч. Серніцкаго. Як кажуць, прычынай гэтаму паслужыло, нешта з мінуўшчыны гэтых сьвяшчэнікоў і тое, што ўладыка выпадкова даведаўся што яны валадзельцы багатых лежачых маетнасьцей у Бабруйску, ды ешчэ нешта аб пазычках.

Старэньня аб самаупрауленьні.

Мозырская і Слуцкая мешчанскіе управы робяца старэньня каб перэмянілі іх у Гарадзкіе Думы, з гарадзкім самаупраўленьнем. Справа карысная і важная для гэтых гарадоў.

Перамена земскаго выбарнаго закону.

Губэрнскае па гарадзкіх і земскіх справах прысуцтво падало у міністэрство даклад, аб тым, каб панізіць выбарны цэнз, які павінен даваць права голасу пры выбарах у земства. Цікава!

Бура у шклянцы вады.

Быўшы член гарадзкой управы, вядомы уціскамі гарадзкіх арэндатароў—ягомасць Олевінскій і чорнасоценны камандзер падпалкоўнік Удароў, памыкаюцца скінуць прадседацеля гарадзкога страхованьня, ляхаўскаго ягомасця Пекарскаго, вінавацючы яго у палітычным двоедушні («і нашым і вашым»).

Пекарскі у свой чарод вінавацідь іх бытцым яны за хабар хацелі адстаяць каб вольны капітал, больш 300,000 рублёў, страхавого тварыства перэдаць гарадзкому крэдытоваму таварыству.

Усе вы, ніладўные сябры, а сягоняшніе ворагі аднэй цаны с палітычнаго і маральнаго боку.

Мікола Камароускі.

Курсы садаводзтва.

Глаўнае Упраўленьне Сельскай гаспадаркі і Замлеўстройства, пазволіло мінскаму сельска-гаспадарскаму Таварыству устроіць у гэтым гаду курсы садаводзтва.

Агрономічная помач хутаранам.

Глаўнае Упраўленьне Сельскай гаспадаркі і Замлеустройства асыгнавало у распараджэньне мінскаго губэрнатора на агранамічную помач хутаранам 13,750 рублёў.

Абсьледаваньне Палесься.

Гл. Упр. Сельск.-Гасп. і Землеустр., арганізовывае вялікую партію спэціалістоў для абсьледаваньня у гэтым гаду Палесься, каб выясьніць дзе трэба пракопываць новые канавы дзеля скарэйшай асушкі палескіх балот і забалочэных лугоў.

Рэмесьленные школы.

Паветовае Бабруйскае земства хочэ у гэтым гаду аткрыць ткацкую і выробоў з вітак—школы. Ткацкая школа мае быць аткрыта у двары Дворанінавічы на што імасць Мэльцеровая ахвяравала 1,000 рублёў. Школа карзінак і другіх выробоў з вітак мае быць аткрыта у Глуску.

Суд прысяжных заседацелёу.

Судовая палата засудзіла чатырох селян на год у астрог за тое, што будучы прысяжнымі судзьямі прынялі пачастунак ад асобы апраўданай за убіўство.

Ня гожэ...

3 лютага у Івенцы (Мінскай губ. і пав.), у адзін гаспадарскі дом, сабралася на вячоркі тутэйшая моладзь. Адзін хлопец Флорьян Б., так сама быў запрошэны, але спаткаў-

НА ЧУЖЫМ ХЛЕБІ.

Гаспадарка Цыпруся—то бытцым машына якая, у каторай не пустуе ніводнае колка. Гдзе найпазьней ідуць спаць, гдзе найраней устаюць—у Цыпруся. І ўсё яму вядзецца. Будынкі вялікіе, новые, быдла рослае, у сьвірні поўна хлеба. І грошы, як людзі кажуць, пад парогам ёсць. Ен сам адзеваецца па селянску, але са старастам, а часам і са старшнёй гаворыць на «ты».

Адно яму толькі папсула «гонар». Сын ні паслухаў яго добрай рады. І узяў жонку ні раўню сабе. Што трэба было яму узяць, як бацька казаў. наймені сто рублёў і дзьве каровы; то узяў ён толькі жонку „як стаіць“.

Ужо трэцьці тыдзень ідзе ад вясельля, а бацька ешчэ ні забыўся, усё грызецца, па начах ня сьпіць, толькі усё думае, ды думае, што гэта Антось за дурнасць зрабіў, што узяў такую «старцаводку».

Цяпер ён заняты капаньнем ямы на бульбу, і усё аб гэтым самым думае.

— Вось яго усіліла... пэўне яму дала нечэга выпіць—шэпярнуў сам да сябе, выпростываючы сярэдзіну у ямі па доўгім капаньню.

Антось с парабкам у таку вымалачываў жыта з восеці.

— Антось!—закрычэў, выхіляючы галаву з ямы, ці не звала ужо старая на сьнеданьне?

— Не йшчэ, Тацяны німа з рэчкі.

— Праз гэту «лахту» чэлавек павінен са сьнеданьнем чакаць... А то цяпер!.. Пэўна негдзе марудзіць на рэчцы... тых колькі лахманоў можна было за дзьве мінуты вымыць..

— Есьці хлопцы!—адазваўся жаночы голас с парогу хаты.

Цыпрусь вылез з ямы, Антось с парабкам заперлі ток і усе пашлі на сьнеданьне. Цыпрусіха уставіла стол пасярод хаты, высыпала бульбу „у мундурах“ у міску, наліла поліўкі а сама пашла к печы пілнаваць гаршчкоў.

— Тацяны йшчэ німа?—запытаўся Антось аднаго з малодшых братоў, сядаючы да міскі

Во, які рупны!—адазваўся стары—каб ты мог то-бы ты яе карміў-бы, як дзіця... Рад быў-бы каб яна усё паела.

— Робіць, то і есьці павінна—атказаў спакойна сын.

— А як-жэ? А у сябе ні рабіла? І што ела? сухі праснак... Го, го, пакуль аткорміцца, то трэба кавалак поля прадаць, на прахоў... А я казаў табе, што старэцкая дзеўка зьесць нас з нагамі.

— Тата, чаго тата гэтак мне і ей яду вытыкае? Калі ядзём, то і працуем.

Стары не атказаў, бо ведаў, што як зачнуць сварыцца, то найлепей выйдзе на гэтым парабак, бо зьесць найлепшую бульбу.

Зрабілося ціха у хаці.

Цыпрусіха падыйшла да стала і засела да яды, але асобна, на лаві, бо ужо пры стале не было мейсца. Восем душ, то гэта не абы што. Як зачнуць усе сёрбаць і ў лыжкі дмухаць, то якбы бура на кустах гуляла!

Худы, касьцісты сабака сядзіць на задніх лапах каля парогу і водзіць вачамі за кожнай лыжкай ад міскі да губы. Ад часу да часу выцягне язык, абліжэцца, і водзіць вачамі далей. Рад-бы дастацца пад стол, але ўжо мейсца гэтае заняло парасё. Каб гэта было на двара, то сабака ні даўбы сябе выперэдзіць, але як тут у хаці, то чуецца саўсім бязсільным: парасё у вялікіх ласках у гаспадыні!...

— У гэтым часе атчыняюцца дзьверы і ўходзіць абмоклая Тацяна.

— Чаму так доўга сядзела? — запытаўся Цыпрусь—На цябе адну ня будзем усе чакаць.

— Трэба было кончыць праньнё.—Атказала Тацяна.

— А якжа, я гэта за мінуту выпраў-бы, а ты да паўдня з гэтым сядзіш.—Сказаў стары.

— Тацяна нічога не атказала. Села каля Антося, і выцягнула руку, каб узяць бульбіну. Але не было па што. На стале асталіся дзьве найгоршых.

Антось перэстаў есці, хоць быў ешчэ галодны. Хацеў, каб яна болей зьела.

— Аткройця ей, мама, хлеба!—атазваўся нясьмела.

шыся з аднэй дзяўчынай Валерай М. зайшоў да яе у хату. Трэба прызнацца, што гэта дзяўчына кахалася з гэтым самым хлапцом, але ён ужо заходзіў да яе зрэдка. Валерыя усімі сілами старалася, каб ён не пайшоў на вячоркі, а каб яго затрымаць, прынёсла вышукі і зрабіла баль, але Флорьян вышўшы узяў ды пайшоў на вячоркі. Злосць апанавала дзяўчыну і яна чэшэ вярсты за даве, у другі канец мястэчка да свайго цёткі на раду. Рада вышла такая, што Флорьянь да яе ня ходзіць затым, што процу гэтага яго хатнія, а найбольш пярэчыць старшы брат Фабіян. У рашці вышла з рады, што трэба як небудзь раскідаць вячоркі і выбіць Фабіяна. Але ахвотнікоў с пастаронных не знайшлося на гэта, дык павінны былі паслухаць сястры, яе два браты і яны, ведаючы, што Фабіян гэтак сама на вячорках, а гэдзіне другой у ночы прыйшлі туды і не ў забаве паднялі там штурму. Адзін з іх крэслам разбіў галаву Фабіяну, але быўшые там нагрэўшы добра каркавіну братом, выкінулі с хаты. Не ўзабаве была аб гэтым паведамлена паліція, каторая атабрала у брату, у іх-жэ ўласнай хаці адзін рэвольвэр. Братоў арэштавалі і пасадзілі абодвых у „клапоўнік", а пасьля іх звольвілі, як кажуць, да суда.

Вельмі не ганорна тым дзеўчатам, каторые напрашваюць чыніць такіе расправы, а стыд і ганьба тым, хто спаўняе такую службу.

Панталей.

Зембінская пазычковая суполка.

3 лютага г.г. адбылося у Зембіне (Барысоўск. пав.), агульнае сабраньне паевернай (крэдытовай) суполкі. На сабраньне прышло болей 140 чл. і на прадседацеля сабраньня быў выбран Дзендзявіцкі Слабодзкі. Прадседацель суполкі п. Рава, прачытаў атчот за 1912 год і сказаў, што за 1912 г. было чыстаго даходу 2023 рублі, с каторых сабраньне пастанавіло атаслаць 20%, (405 р.), у запасны капітал, 100 рублёў у капітал на куплю дома, а астаўшыйся даход у закладны (аснаўны) капітал. Усіх супольнікоў у паевернай суполцы 1250 чэлавек, грошы пазычылі у 1912 г. да 32,500, ўкладоў палажылі срочных і бязсрочных 33,000 рублёў, у Невабарысаўскім банку суполка маець на цякучым счоту 12,000 руб., зварот грашамі даходзіў да 70 000 рублёў і доўгу у Гас. Банку асталося усяго 1.900 рублёў. Нейк лягчэй робіцца на сэрцы, як пабачыш, што людзі не звярочываюцца цяпер да ліхвяроў, і што наш супольны банк так хараша і скора развіваецца. Ешчэ гады чатыры таму назад суполка пачала с 5,000 руб., каторые пазычыла у Гасуд. Банку, а цяпер асталася вінаватай у Гас. Банк толькі 1,900 рублёў, ды ешчэ маець свае капіталы: запасны, аснаўны і капітал на куплю дома, апроч таго маець і сваю маетнасць. Мае шмат укладоў, так, што у грашах ніколі не атказываець. Як і тые гады, так і цяпер наш прэдседацель суполкі Броніслаў Рава працуець на усё грамадзянства без ніякай платы, а маючы крыху вольнаго часу атдаецца саўсім суполцы. Апроч Б. Равы працуець там німала Міхал Ліхадзееўскі, касір, Ярош Жуковіч і Белаблоцкі, гэты апошні па Кішчына-Слабодзкай воласці, і сёлета сабраньне за старэньне ім назначыло з даходоў суполкі заплату. Ліхадзееўскаму 150 руб. у год, а Жуковічу, Белаблоцкаму і Ярошу па 2 рублі за кожнае заседаньне; дзеля таго, што Белаблоцкаму за 18 вёрст далёка прыежджаць каждую нядзелю у Зембін, яму за канцэлярскіе труды, па Кішчына-Слабодзкай воласці, назначыло сабраньне 25 рублёў у год сталай пэнсіі. Было у адзін голас пастаноўлена даравець пагарэламу супольніку Міхасю Багдзюну 35 рублёў, пазычаўшаму грошы пэрэд пажарам і спісаўшы гэтую сумму з даходоў 1913 года. Працэнт за пазычку сабраньне пастанавіло астаўіць на гэты год той самы—9%, а за срочные уклады плаціць 5%, за бязсрочные—4%. Былі праведзены выбары членоў праўленьня і рады: на места прадседацеля савета, земскаго начальніка Шаўмана, выбралі цяперашняго земскаго Мяльвіцкаго, а на места атказаўшагося члена рады Ігната Цюндзевіцкаго, выбран Ян Цюндзевіцкі, а астаўшіхся: Раву, Сьвенціцкаго, Болесу, Ліхадзееўскаго і Жуковіча прасілі у адзін голас, пры яркіх ладках, астацца і надаль служыць суполцы, што яны, дзякуй ім, паслухалі і прынялі на сябе гэту цяжкую павіннасць. Дзякуй ім ат імяні усіх супольнікоў, дай Бог такіх людзей найбольш.

Супольнік.

Гродна.

Затрыманьне эмігрантоў.

У **Слоніме** на вагзалі затрымалі партію выбіраўшыхся заграніцу селян эміграантоў. Разам з імі арэштавалі і агента-праваднікa.

У ц е к і.

С Слоніма уцёк заграніцу пісьмавадзіцель воінскаго начальніка, захапіўшы с сабой дакументы па мабілізаціі і секрэтную перапіску.

За шынкарства.

Аднаго нашаго шынкара (**Чорная-Весь**, Грод. губ.), засудзілі на паўтара месяца у астрог. Надовічы акцызнік узнова ператтрос другога, знайшоў гарэлку і шмат буталек ад гарэлкі, мабыць будзе ізноў суд і адседка. Аднэ справы с пьянствам не папраўле, каб вывесці пьянства і цемнату патрэбны школы і шырокае самоупраўленьне у нашым краю, але усё-ж такі добра, кто тутайшы акцызнік крыху папужае шынкароў, бо ніхай Бог бароніць, як сышаюцца тутака людзі с тартака і гружчыкі дроў у вагоны.

І. Чалеўскі.

Дурные казкі...

У вёсцы **Студзянка**, Гродзен. губ., нехта пусьціў дурную казку, бытцым карова у аднаго гаспадара прывела цялёнка съ чэлавечай галавой, і што бытцым гэтае цялё гаспадар хавае і нікому не паказывае. Чаго ня здумаюць дурные і забабонные людзі? І ёсць такіе дурні людзі, што гэтаму вераць. Сорам.

Ч...

Віцебск.

Гандляр жывым таварам.

У мэбляваных пакоях (гасьцініцы) арэштавалі невядомаго маладога чэлавека, каторы вышуківаў прыгожых маладых дзеўчат нагаварываючы іх на выезд у Амэрыку. Як пасьля удалося выкрыць паліціі, ён атпраўляў дзеўчат у Амэрыку у дамы распусты.

Н а п а д.

У Двінску ноччу трое маладых людзей, перэадзеўшыся за паліцэйскіх убіліся у кватэру абыватэля Варонко, забілі яго і ранілі яго жонку.

Убіўцоў затрымалі.

Арэшт нямецкаго афіцэра.

Каля Двінскай крэпасьці арэштавалі нямецкаго афіцэра, каторы зніма́ў планы.

Магілеў.

З **Рогачова** пішуць, што у сяле Сьвятым селянін зарубаў сякерай жонку і двое дзяцей, а сам зарэзаўся касой—з голаду.

Сходная купля.

Восемнадцаць гаспадароў вёскі **Міхеёўка** (Могілёўскай губ. Горэцк. пав.) купілі у князя Любомірскаго 41 дзесяціну зямлі на свае грошы с платай па 160 і па 210 руб. за дзесяціну. Грошы абавязаліся заплаціць у тры раты да 1916 года, калі гэта зямля стане лічыцца селянскай, а цяпер яна у іх бытцым у арэндзі. Калі яны ня здолеюць уняьсці грошы к сроку, то кантракт траціць сілу і селяне астаюцца бяз грошы і без зямлі. А зямелька гэтая ня вельмі добрая: балотцы, купнік ды падзол.

На першую рату іншые пазычылі грошы у жыдоў на вялікую квату (ліхву). Гэткая купля у іншых апошнюю кароўку сцягне са двара.

Саука Каваль.

Коўна.

Гадаўшчына Марьёніса.

Злажыўся у Коўні камітэт сьвяткаваньня 25 летняй гадаўшчыны літэратурнай працы найлепшаго літоўскаго паэты Марьёніса. Пад прозьвішчэм Марьёніс 25 гадоў укрываўся прэлат жмудзкай дыяцэзіі і рэктар ковенскай каталіцкай сэмінарыі кс. Мацулевіч. Радзіўся ён у 1862 гаду. Ужо у 1886 гаду напісаў па літоўску Гісторыю Літвы, каторая вышла друкам толькі у 1905 гаду у Пецярбурзе у 1888 гаду вышлі друкам першые яго вершы.

Хор літоўскі.

Літвіны арганізуюць цяпер у Коўні мешаны літоўскі хор, каторы будзе складацца с 500 чэлавек.

Энцыклопэдія літоўская.

Выдавецкая суполка **«Ольшэўскі і Х-с»** у Амэрыцы у гор. Чыкаго пачала друкаваць вялікую энцыклопэдію у літоўскай мове. Калі мы дажывём да гэтаго?

З усіх старон.

Запрос аб мове.

С прычыны пададанаго у Думу запросу аб уціску польскай мовы у Беларусі і Літве пры навучаньні каталіцкай веры, польскае коло паслало дэпутата ад віленскай губэрні Свенціцкаго, у Гарады Беларусі сабраць анкету і матэрьялы да гэтай справы. Гэтым матэрьялам будуць карыстацца пры разглядзе запросу у Думе. Цікава якое мейсцэ вызначыць польскае коло беласкай мове у Беларусі?

Сэрвітуты.

Колькідзесят дэпутатоў падало запрос у Думу, каб Дума запыталася міністра ўнутрэных спраў, ці думае ён падаць у Думу закон аб скасаваньні сэрвітутоў у Беларусі і Літве.

Вывоз коней.

Гэтымі днямі чэкаюць забароны вывазіць заграніцу коней здатных для войска.

Кара за пратэст.

Быўшы дэпутат 3 Думы сьвяшчэнік Сэрдэнко с падольшчыны, надрукаваў у газэтах пратэст процірозных штук, якіе рабіліся правымі у часе выбороў у 4 Думу. Загэта каменецкая праваслаўная консыстория пасадзіла Сэрденко на месяць у манастыр на пакуту, пригразіўшы яму, што зніме сьвяшчэнства, калі ён ешчэ раз адважыцца друкаваць карэспандэнцыі у непадхадзячых газэтах. Пісьмо Сэрдэнкі друкавалося у „Падольскіх ізвестіях" і „Кіевской Мысьлі".

Аб новых марках.

Як пішэ „Нов. Вр." прадажу новых марак с партрэтамі пануючых асоб да часу затрымалі. Гэтымі днямі пастановяць ці будуць далей прадаваць гэтые маркі, ці саўсім скасуюць.

— А гэта каму?! –запытаўся Цыпрусь, паказаўшы на рэшту недаедкоў на стале. Дома і гэтага не было.

— Мне здаецца, што ніхто ей не павінен шкадаваць есьці—сказаў сьмела Антось, знімаючы хлеб с паліцы, каб аткроіць жонцы.

— Што?!!—крыкнуў стары—ты будзеш мне тут камандаваць? Што яна прынесла, га?

Тацяна устала ад стала і вышла с хаты, ні адазваўшыся ні да кога. Антось вышоў за ей і зара вярнуўся.

— Яна плачэ?... Божа, Божа, нашто я жаніўся, што я такога зрабіў!

— О, о, зачынае бунтавацца, можэ с хаты выгане сынок... Але не дачэканьня твае... Земля ні запісана. Маю ішчэ каму запісаць...

— То сабе запісывайця... Тацяна!..

Тацяна вышла, абціраючы вочы рукавом.

— Надзеньця і ідзі дамоў. Прыйду па цябе па поўдні, як знайду службу. Абойдземся і без бацькаваго хлеба.

— Во, здурнеў ты ці што?—сказаў стары.

— Не знаю ужо гэтай гаворкі. Дзвацаць пяць год працаваў і што маю? Казалі мне жаніцца, каб бяздольніцай дзеўку зрабіць, але ні дам ей з голаду гінуць... Ешчо патрапліу хлеба зарабіць для яе і для сябе... а вы... ешця, прадавайця хлеб. Яго досыць ёсць. Толькі такая скупая натура, што ня хочаце есці даць.

— Што-ж я табе раблю, ці я табе хлеба ні даю? сказаў стары.

— Так, ні даёце есці ей. Ад самаго вясельля, усё ей выгаварываце ядой. Мне гэта горш баліць, чым ей.

Накінуў бурку на плечы і вышоў. За ім пайшла Тацяна.

Цыпрусь глядзеў праз вакно за імі.

Ішлі кавалак дарогі разам, посьля ён завярнуўся у двор, а яна да свайей маткі. Нешта сціснула старога за сэрца... Гэта-ж яго дзеці...

— Старая. — сказаў панурым голасам да жонкі,—ідзі па Тацяну. Антось гатоў напраўду пайсці у службу. Можа ешчэ удасцца угаварыць.

— Гэта і я хацела сказаць... Пайду, але помні не журы больш.

— Праўда, трэба даць пакой. Атказаў стары.

Цыпрусіха выбралася па Тацяну. Вярнулася пад вечэр, але без Тацяны і бяз сына... Прынесла толькі вядомасць, што Антось наняўся за парабка у млыне...

Ю. Ш—т.

Г О Н А Р.

На краю бярозаваго гушчара, пад калматай елкай, вырас ніпамерна вялікі баравік. Сколькі было гонару, неба толькі адно ведало, ад раньня да зьмеркацьня як чмель гудзеў, скоса пазіраючы з высока у ніз, дзе расьлі апенкі, казлы, лісіцы і ўсялякая, як казаў ён—попесць.

— Што ж вы дармаеды, — пад шум баравы марматаў баравік, — я старшына, мне ж толькі папана ад лесу і людзей.—Ні рост, ні сіла, ні раўня вам карлюкам.

— Яго праўда, яго праўда!—шэптала сямейка апенак прытуліўшыся к спарахнеламу пню.

— Глянуць на нас, сьмеху варта, камель як лазіна і шапка, — зжалься Божа, — толькі знак то! — А у яго-ж галава с салатырку, і нага, як выварацень.

Ішоў лесам мужык, і ні ў знак падслухаў гонар баравіка.—Э, стары грыбазвон, дос плявузгаць, хадзітку у кош, пабачым што рэкнеш, як палезеш у печ.

І прыгнуўшыся к зямле, звольна падняў яго у гару павёўшы вострым нажом па грубым ашыйку.

Але як угледзіў, што у нутры капашыліся, як амаг чэрві, мякнуў аб зямлю, наступіў шырокім, як засланка, лапцем, і пашоў паважна сабе далей.

Галубок.

Перэполох.

У латышчыні с прычыны апублікаваньня правіл аб мобілізаціі жыхары не перэстаюць браць назад наложэных у банкі грошэй.

Безработьце у Лодзі.

С прычыны безработіцы работнікі даслоўна паміраюць з голоду. Гэтымі днямі памерла з голаду 45 летняя кабета, которая раней працавала у фабрыцы, пасьля страціла заработак. Апошнімі часамі перад гарадзкой управай сабралася агромністая грамада безработных работнікоў вымагаючы, каб ім выдалі безплатные пропускі заграніцу Пропускі выдалі, работнікі грамадамі ідуць заграніцу.

Сельска-гаспадарскі зьезд.

У верэсьні 1913 году у Кіеві адбудзецца агульна расейскі сельска-гаспадарскі зьезд.

Сышчык-грабіцель.

Нідаўна уцёк с Кацерынаслаўля дзелапроізвадзіцель сыскного аддзеленьня Белаусов. Яго злавілі у Славянску, пры арэшці ён супраціўіўся і яго забілі. Пры ім знайшлі многа аружжа. Як аказалося ён быў арганізатарам разбойніцкай банды.

Апека Сыноду у Галічыне.

У скорым часе мае Сынод пастанавіць аб апецы над праваслаўнымі у Галічыне. Дагэтуль праваслаўные у Галічыне знаходзіліся пад апекай константынопальскаго патрыарха. Сынод лічучы, што Галічына гістарычна ўходзіць у склад цэркві праваслаўнай расейскай, дахадзіць будзе, каб Аўстрыяцкае праўіцельство прызнало правы Сыноду над праваслаўнымі у Галічыне.

Расейскіе націоналісты у Галічыне.

Расейскіе націоналісты у Галічыне, як пішэ украінская газэта „Руслан" стараюцца уаружыць маладзеж з несьвядомых украінцоў— селян і кантрабандай многа прывозяць рознаго аружжа з Расеі.

Тэлеграма мітрапаліта.

Боўгарскае правіцельство атрымало тэлеграму ад грэчэскаго мітрапаліта с Чатальджы, аб крывавай разьні хрысьціян турэцкім войскам. Палажэньне хрысьціян труднае. Мітрапаліт просіць помачы.

Расейскіе інструктары у Монголіі

Угавор з Монголіей, па катораму у інструктары мангольскаго войска будуць запрошэны расейскіе афіцэры, зрабіў вялікае ўражэньне на пасольствы кітайскае і японскае.

Прыгатауленьне да паходу у Манголію.

Губэрнатары і ваенные чыны трох манджурскіх правінцій вызываюцца у палавіне гэтаго месяца у Чань-Чунь на ваенную раду аб паходзе у Монголію.

Сьмерць кітайскай імператрыцы.

Гэтымі днямі памерла кітайская імператрыца.

Пазычка.

Турэцкае правіцельство німае ужо грошы, каб далей весьці вайну. Султан пазволіў браць на ваенные патрэбы грошы зложэные у банкі насяленьнем і загадаў гэтые грошы лічыць як пазычку, катарая пасля будзе сплачэна.

Лепей сьмерць, як здрада бацькоушчыны.

Гэтымі днямі туркі злавілі пад Чатальджай трох Боўгароў і туркі узялі іх на спыткі, каб даведацца, як расстаўлена баўгарскае войска. Адзін са злоўленых Боўгароў, вынытываны праз турэцкаго афіцэра, падрэзаў сабе горла і паў каля яго ног трупам. Відаць баяўся, што можэ чым прагаварыцца і лепей пастанавіў памерці, чым здрадзіць сваю бацькоўшчыну.

Узброеньне.

Нямецкае праўіцельство пастанавіло павялічыць сваё войска на 140 тысяч душ.

Фрацыя пастанавіла гэтак сама павялічыць сваю ваенную сілу і просіць, каб парламэнт асыгнаваў 200 мільёноў рублёў на павялічэньне ваенай сілы Франціі.

Англія будуе новые ваенные карабли.

Рэвалюція у Мэксыку.

Аказываецца, што прэзыдэнт Мэксыку Мадэро, ня ўцёк са сваей сталіцы, а толькі быў схаваўшыся. Цяпер сабраўшы вернае сабе войска кінуўся на свайго супраціўніка, каб выгнаць яго з гораду. Праз колькі дзён кіпела крывавая рэзьня на вуліцах гораду. Нават з гармат стрэлялі. Д'яз зачыніўся у арсэналі і адтуль бароніцца.

Пачтовая скрынка.

М. Глебовічу. Хочэце працаваць пяром, нарэкаеце, што талент ваш заржавеў, як стары лемеш. Лемеш жалезны рыхліць зямлю на ураджай і сам, вычышчаецца ясьней срэбра пры працы. Праца зганяе іржу і з жалеза і з душы ды розуму чэлавека. Працаваць кожны беларус можэ і пявінен сеючы сьвятую думку адраджэньня мільёноў бяздольных сваіх братоў, сеючы славамі добрае, вечнае каля сябе. Гэта праца вялікая! Быць сеўбітам сьветла і праўды не праз друкаванае слова, а прост у душы сваіх братоў. Кожны чэлавек узгадаваны вамі, будзе жывым памятнікам вашай працы. Стаўляйце жывые памятнікі, каб жыла ваша память!

Жуку—С. Душа у Вас гарыць сьвятым агнём любові да роднай старонкі, да бяздольнаго народу. Працуйце не пакладаючы рук, сейце гэтую любоў у сэрцы братоў сваіх. Пісаць лепей прозай.

Х. Стрызе. Пішэце, што нападаюць на вас за беларускую мову і чытаньне газэты. Справа наша сьвятая, чыстая; баравіць яе мы павінны не хаваючыся, не туляючыся. Тые, што нападаюць не вінаваты; яны ня ўмеюць думаць самі—бедные, цёмные людзі.

Калі ерузалімская чэрнь распяла Хрыста, то не сама яна гэта рабіла, а ей загадалі збрэіць фарысеі. І у нас падбурываюць розные фарысеі.

А Юшк. С таго, што маем, нічога ня можэм змяркаваць. Перэпісаўшы пекшліце, што маеце лепшаго, паглядзім. А пакуль што працуйце над сабой і шырце; любоў і пашану да ўсяго свайго.

А. К—ку. Падобнае апаведаньне вершам як „Заяц" ужо друкавалося у „Н. Н.". У вас апрацаваньне іншае і яно прыгадзіцца каліс у кніжку. Пішыце і прысылайце прозу.

Войсяту. Вершы вашаго сябры да друку у „Н. Н." не прыдатны: многа ёсць абмылак у складаньні вершоў. Трэба яму прачытаць гісторые літэратуры ўсесьветнай і тэорыю складаньня вершоў. Ніхай ён пішэ навіны, якіе у вас чуваць, і іншае ды прысылае нам.

Жарты.

* * *

— Слухай стары.. Сцепан Крумкачовак хочэ жаніцца з нашай Марылькай. Як ты думаеш?

— Ды я думаю, што калі хочэ, то ніхай жэніцца.

— Але ён хочэ, каб ты яму запісаў палавіну зямлі.

— А ведаеш старая, я думаю, што ён нашай Марыльлы не раўня.

* * *

— Ведаеш, сват, добрая думка прышла мне ў галаву.

— Ну?

— Я вычытаў у газэтах, што ёсць нейкая мазь на узрост валосься; куплю сабе; буду мазаць сваю сьвітку, а можэ вырастуць на ей валасы і будзе с сьвіткі кажух.

Вясельная песьня.

Бадай таму свату
Тры леці хварэці,
Што ён ходзіць заручае
Усе чужые дзеці...
Ён сваіх ні мае—
Ён жалю ні знае...

Рэдактар-Выдавец
А. Уласоу.

На ахвяр балканскай вайны.

Варшаўская фірма выробоў плятэраваных „Яэп Фражэ", як дастаўнік Двору Сэрбскаго Караля, пасьля першых вестак аб вайне на Балканах, перэслала раненым у лазарэт у Белградзе колькі соцень розных рэчэй штодзеннаго ужытку, як дужа гігіенічных. Цяпер гэта фірма атрымала за падарак, праз каралеўскаго сэрбскаго консула у Варшаві падзяку ад сэрбскаго міністэрства заграцічных спраў.

Тут трэба адмеціць, што фірма гэта, каб выціснуць с продажы фальшывы тавар, ужо тры гады як зрабіла свай аддзел у Вільні, каторы, як чуваць, дужа добра развіваецца дастаўляючы тавары гэтай фабрыкі на ўвесь наш край і на Латышчыну.

САМЫЕ НОВЫЕ
ПАЧТОВЫЕ КАРТАЧКІ
заграніччные з відокамі сёл, мястэчак, гарадоў і жыхароў розных старон сьвету высылаю па почце наkладной платай.
Цэна за 25 штук 1 р. 25 к., 50 шт. 2 р. 30 кап., 100 штук 3 р. 95 кап.
Пісьмы адрэсаваць: Вільня, Вагзал до востребованія, № 12507.

Прадаюцца карункі
елецкай раб ты, розные блюзкі гафтаванай ручной работы, апплікаці, квадраты на падушкі, дамскіе прыкрасы. Ня дорага, але па назначэных цэнах, бяз торгу.
Адрэс: Вільня, Вількомірская вул. 15, кв. 7, П. Кюн.

НАЙЛЕПШ КУПЛЯЦЬ
ПЛУГІ
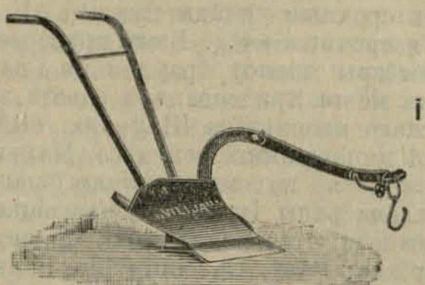
і другіе сельска-гаспадарскіе прылады у фабрыцы Таварыства
„ВІЛІЯ"
Вільня, Палтаўская 55.
Усе прылады у нашай фабрыцы выраблююцца найнавейшым фабрычным спосабам і з найлепшаго матэрыялу. Трывалые моцные і лёгкіе пры працы. Кожны гаспадар, каторы купіць плуг нашай фабрыкі, ці іншую якую прыладу, будзе мець праўдзівую пацеху.
Маючы сваю фабрыку, можэм і добрые прылады прадаць дзешавей.

САДАВОДЗТВА і НАСЕННЫ ГАНДЭЛЬ
В. ПЛЕБАНЧЫКА
Вільня, Віленская вул. д. № 10.
Цэнікъ насеньня, кветных цыбулек, рож і т. п. на 1913 г
выйшоў з друку і на жаданьне высылаецца дарма.

НАЙЛЕПШЫ СПОСАБ ЗАБЕСПЕЧЫЦЬ СЯБЕ І АБАРАНІЦЦА АД БЯДЫ—ГЭТА
СТРАХОУКА ЖЫЦЦЯ
у Першым Узаемным Таварыстве Страхаваньня Жыцьця 1902 г.
Найлягчэйшые варункі.
Наймениш трэба плаціць за страхоўку.
Выдаюцца пазыкі пад полісы за 6%.
Едыная чыста УЗАЕМНАЕ ТАВАРЫСТВО.
Страхаваецелі атрымліваюць частку даходу і загадываюць справамі Таварыства.
Упраўленьне Літоўска-Беларускаго Округа:
Вільня, Георгіеўскі праспэктъ, 4. Тэлефонъ № 830.
ПАТРЭБНЫ РУПНЫЕ АГЕНТЫ.

8-ы год выданьня. **Прыймаецца падпіска** 8-ы год выданьня.
на першую беларускую газэту
„НАША НІВА"
У 1913 гаду „НАША НІВА" пойдзе па тэй дарозе, па якой ішла сем гадоў, і будзе далей жывым люстрам жаданьнеў і патрэб беларускаго народу.
„НАША НІВА" будзе працаваць над адраджэньнем нацыональным, грамадзянскім і людзкім беларусоў, шануючы правы другіх націй нашаго краю і цьвёрда паказываючы граніцы, пераходзіць каторые непавінна ні адна нація, каб не было шкоды іншым.
Гадавымъ падпісчыкам і поугадавым высылаецца дарма „Беларускі календар" на 1913 г.
Падпіска на 1 год—2 руб. 50 кап., на 6 мес.—1 руб. 25 к., на 3 мес.—65 кап.

Друкарня „Артель Печатнаго Дѣла", Віленская 25, тэлеф. 199.